

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง "การวิเคราะห์เนื้อหาเกี่ยวกับสันติภาพที่ปรากฏในหนังสือเรียนวิชาภาษาไทยระดับมัธยมศึกษาตอนต้น" โดยมีวิธีดำเนินการวิจัยตามลำดับดังนี้

1. การศึกษาค้นคว้า
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาค้นคว้า

1. ศึกษาหนังสือเรียนภาษาไทย ชุดทักษะสัมพันธ์ เล่ม 1-3 ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น จากเนื้อเรื่องทั้งหมด จำนวน 53 เรื่อง อย่างละเอียด
2. ศึกษารวบรวมข้อมูลจากหนังสือ เอกสาร และงานวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับสันติภาพ เพื่อนำข้อมูลและแนวคิดที่ได้มาเป็นแนวทางในการสร้างประเมินการวิเคราะห์เนื้อหาเกี่ยวกับสันติภาพ ที่ปรากฏในหนังสือเรียนภาษาไทย ชุดทักษะสัมพันธ์ เล่ม 1-3

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. ผู้วิจัยศึกษาค้นคว้าเรื่องที่เกี่ยวข้องกับมโนทัศน์ของสันติภาพโดยการรวบรวมมโนทัศน์เกี่ยวกับสันติภาพจากสถาบันทางการศึกษาในประเทศออสเตรเลียและประเทศอื่น ๆ (Report to The Curriculum Development Council โดย The Catholic Education Office, Melbourne And The New South Wales Department of Education) และศึกษาจาก หนังสือ เอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง นำมาสร้างเกณฑ์การวิเคราะห์เนื้อหาเกี่ยวกับสันติภาพ

2. ผู้วิจัยนำประเด็นการวิเคราะห์เนื้อหาเกี่ยวกับสันติภาพที่ปรากฏในหนังสือเรียนวิชาภาษาไทย ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ที่ได้นำมาเสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์พิจารณาแก้ไขปรับปรุงแล้วนำไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 5 ท่าน (รายชื่อในภาคผนวก ก) ตรวจสอบแก้ไขเพื่อพิจารณาด้านความถูกต้อง ความครอบคลุมเนื้อหา

3. ผู้วิจัยนำข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 5 ท่าน มาปรับปรุงแก้ไข แบบวิเคราะห์เนื้อหาเรื่อง สันติภาพให้เหมาะสม แล้วนำเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เมื่อปรับปรุงแก้ไขแล้วจึงได้ประเด็นการวิเคราะห์เนื้อหาเรื่องสันติภาพรวม 5 ประเด็น คือ

3.1 มโนทัศน์ในเรื่องเอกลักษณ์ของมนุษย์ที่ต้องการความมั่นคงทางจิตใจ ประเด็นนี้ หมายถึง การมีอัตมโนทัศน์ในการสร้างสันติภาพ ได้แก่

- 3.1.1 ความเชื่อมั่นและเป็นตัวของตัวเอง
- 3.1.2 การควบคุมรักษาจิตใจให้สงบ
- 3.1.3 ความไม่เห็นแก่ตัว
- 3.1.4 การเคารพในเกียรติและสิทธิของผู้อื่น
- 3.1.5 การรู้จักและเคารพตนเอง
- 3.1.6 มีความรับผิดชอบ
- 3.1.7 รู้จักวิเคราะห์และใช้เหตุผลในการพิจารณาและแก้ไขปัญหา
- 3.1.8 สามารถยอมรับสถานการณ์ต่าง ๆ ได้อย่างมั่นคง
- 3.1.9 มีความอดทน
- 3.1.10 ปฏิบัติตนได้อย่างเสมอต้นเสมอปลาย
- 3.1.11 มีความรู้สึกเป็นอิสระและกล้าแสดงออก
- 3.1.12 การมองโลกในแง่ดี
- 3.1.13 การรู้จักควบคุมแก้ไขข้อบกพร่องของตน

3.2 มโนทัศน์ในเรื่อง ของความเป็นเพื่อน ความเห็นอกเห็นใจกัน ประเด็นนี้ หมายถึง การมีมโนทัศน์เกี่ยวกับความเป็นเพื่อนมนุษย์ ในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการสร้างสันติภาพ ได้แก่

3.2.1 ความเมตตากรุณา
 3.2.2 ความรู้สึกเป็นครอบครัวเดียวกัน
 3.2.3 ความเห็นอกเห็นใจกัน
 3.2.4 ความเกรงใจ
 3.2.5 ความกตัญญู

3.3, มโนทัศน์เรื่อง ของความร่วมมือกันและการไว้วางใจกัน ประเด็นนี้ หมายถึง การมีมโนทัศน์เกี่ยวกับการร่วมมือของคนในสังคม ในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการสร้าง สันติภาพ ได้แก่

3.3.1 ความสามัคคี
 3.3.2 การไว้วางใจกัน
 3.3.3 การเสียสละเพื่อส่วนรวม
 3.3.4 ความรักชาติ
 3.3.5 การช่วยเหลือไกล่เกลี่ยคู่กรณีให้ยุติความขัดแย้ง

3.4 มโนทัศน์ในเรื่องการประนีประนอมและการแก้ไขปัญหาความขัดแย้ง ประเด็นนี้ หมายถึง การมีมโนทัศน์เกี่ยวกับเรื่อง ของการประนีประนอม การใช้เหตุผล การ ต่อรองบนพื้นฐานของความเห็นอกเห็นใจกัน เคารพซึ่งกันและกันมากกว่าการใช้กำลัง อำนาจ และความรุนแรงในการแก้ปัญหา ซึ่งเทคนิคในกระบวนการประนีประนอมอาจมีได้หลายอย่าง เช่น

- 3.4.1 ความยุติธรรม
 3.4.2 การยอมรับรู้ศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์ที่เท่าเทียมกัน
 3.4.3 การไม่กดขี่ขูดรีดเอาเปรียบผู้อื่น
 3.4.4 เข้าใจกฎเกณฑ์ของความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลต่อบุคคลและบุคคลต่อสังคม
 3.4.5 การเรียนรู้วิธีแก้ปัญหาความขัดแย้ง
 3.4.6 การชมเชยกัน
 3.4.7 ความปรองดองกัน
 3.4.8 การให้รางวัล
 3.4.9 การยอมรับฟังผู้อื่น

3.5 มิโนทัศน์ในเรื่องของความงามทางธรรมชาติ ทางภาษา ศิลปวัฒนธรรมต่าง ๆ ประเด็นนี้ หมายถึงการมีมิโนทัศน์เกี่ยวกับเรื่องของความงาม ในส่วนต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการสร้างสันติภาพ ได้แก่

- 3.5.1 การเคารพและมีศรัทธาต่อศาสนา
- 3.5.2 การยึดมั่นในอุดมคติ
- 3.5.3 การสร้างความเพลิดเพลินในชีวิต
- 3.5.4 การมีความหวัง
- 3.5.5 มีความเข้าใจในความแตกต่างทางวัฒนธรรม
- 3.5.6 ความเข้าใจในเรื่องความเชื่อและค่านิยมต่าง ๆ
- 3.5.7 ความภูมิใจในความเป็นคนในชาตินั้น ๆ
- 3.5.8 การปลูกฝังคุณธรรม
- 3.5.9 มีความรักในธรรมชาติและรักษาสีงแวดล้อม

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ผู้วิจัยได้ศึกษา โดยการอ่านและพิจารณาคำและข้อความ ในหนังสือเรียนภาษาไทย ชุดทักษะสัมพันธ์เล่ม 1 เล่ม 2 เล่ม 3 เพื่อแยกประเภท เนื้อหาเกี่ยวกับสันติภาพ ออกเป็นมิโนทัศน์ด้านต่าง ๆ ตามความหมายโดยสรุปของข้อความนั้น

2. ผู้วิจัยคัดลอกข้อความ ตอนที่แสดงถึงเรื่องสันติภาพ ยกออกมาให้เห็นอย่างชัดเจน ถ้ามีเนื้อหาครอบคลุมหลายประเด็นในเกณฑ์การวิเคราะห์ จะพิจารณาว่าเนื้อหาโดยสรุปเน้นประเด็นใดชัดเจนที่สุด จะจัดให้อยู่ในประเด็นนั้น และบันทึกความถี่ของเนื้อหาแต่ละประเภท แต่ละเล่ม ลงในตารางวิเคราะห์เนื้อหา โดยบันทึกเป็นรอยคะแนนเพื่อหาค่าร้อยละต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ผู้วิจัยได้จัดนำข้อมูลเป็นความถี่ และคำนวณหาค่าความถี่ของเรื่องสิ่งแวดล้อมแต่ละประเภทเป็นร้อยละ (Percentage) จากสูตร

$$\text{ค่าร้อยละ} = \frac{\text{จำนวนครั้งของความรู้เรื่องสันติภาพแต่ละชนิดที่ปรากฏ}}{\text{จำนวนรวมทั้งหมดของความรู้เรื่องสันติภาพที่ปรากฏอยู่}} \times 100$$

2. ผู้วิจัยเสนอผลการวิเคราะห์ในรูปแบบตารางประกอบความเรียง

ศูนย์วิทยุทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย